

УДК 378.4:005.336.2-027.21

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-204-269-274

ХОЛОДЕНКО Вікторія Олександрівна –
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
педагогіки мистецтва та фортепіанного виконавства
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3122-116X>
e-mail: v.o.kholodenko@npu.edu.ua

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ: ДЕЯКІ ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У ХХІ столітті формування певних фахових компетентностей на різних рівнях і ступенях освіти є обов'язковою умовою розвитку галузі професійної підготовки у ЗВО. Адже на сучасному ринку праці конкурентноспроможними стають фахівці, що здатні до постійного самовдосконалення та комплексного розв'язання різноманітних проблем життєдіяльності. Такі характеристики спеціаліста якнайкраще забезпечує компетентісний підхід, який є базисом у методологічній стратегії сучасної вищої професійної освіти. Отже, дослідження кола питань, пов'язаних із компетентісним підходом, є своєчасним та актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему застосування компетентісного підходу в закладах освіти вивчали В.Антипов, І.Бех, Г.Беліцька, І.Зимня, І.Зязюн, І.Єрмаков, К.Колесіна, Н.Куніцина, Л.Масол, О.Овчарук, Г.Пахомов, О.Савченко, Н.Хомський, А.Хуторський, С.Шишова та ін. На думку дослідників, звернення сучасної педагогіки до компетентісного підходу зумовлено: суттєвими змінами в суспільстві, прискоренням темпів соціально-економічного зв'язку; пошуком нових концепцій в освіті, що відображають зміни орієнтовані на відтворення таких якостей особистості, як мобільність, динамізм, конструктивність, професіоналізм; завданнями модернізації загальної та професійної освіти, необхідністю їхньої відповідності, як потребам особистості, так і запитам суспільства, що вимагають принципово нового підходу до визначення цілей, змісту і організації освіти; розвитком процесів інформатизації, який призводить до того, що система професійної підготовки змінюється на основі зростаючих потоків інформації; необхідністю принципово нових підходів до конструювання змісту педагогічної освіти, що стимулюють молодого педагога до постійного самовдосконалення, рефлексії якості своєї педагогічної діяльності, її самооцінки і корекції [18].

Метою нашої статті є дослідження змістовної сутності компетентісного підходу, трактування його ключових понять, можливостей застосування у закладах вищої освіти, зокрема, в процесі підготовки майбутніх педагогів-музикантів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Л.Ібрагімова, Г.Петрова, М.Трофіменко відзначають, що компетентісний підхід як методологічний орієнтир модернізації сучасної освіти визначає нові методи і технології навчання, що сприяють розвитку самостійності, ініціативності, творчих здібностей, критичного мислення в учнів, і орієнтують їх на конкретний ефективний результат [7]. Результатом професійної підготовки студентів (слухачів) в умовах ЗВО з позиції компетентісного підходу є формування компетентності стосовно майбутньої професійної діяльності (відповідних знань, розумінь, умінь, цінностей, інших особистісних якостей), яку набула та змогла продемонструвати особистість після завершення навчання у межах певної спеціальності [13].

Г.Малик [14] вважає, що сутністю компетентісного підходу є спрямованість освітньої діяльності на формування у майбутніх фахівців ключових і професійних компетенцій, що уможливають поліфункціональність, поліпредметність, культуродоцільність та ефективність виконання життєво та професійно значущих завдань.

Як стверджує Г.Ібрагімов [6], компетентісний підхід не заперечує академічного, а поглиблює, розширює і доповнює його. Компетентісний підхід більше відповідає умовам ринкового господарювання, бо він передбачає орієнтацію на формування поряд з професійними ЗУНами (що для академічного підходу є головним і практично єдиним), які тлумачаться як володіння професійними технологіями, ще й розвиток в учнів таких універсальних здібностей і готовностей (ключових компетенцій), які затребувані сучасним ринком праці. Схожу точку зору має В.Луговий [12], який зазначає, що компетентісний підхід не зводиться до

знаннево-орієнтованого компонента, а передбачає набуття цілісного досвіду вирішення життєвих проблем, виконання ключових функцій, соціальних ролей, вияв компетенцій.

Від традиційного знаннево-центристського компетентнісний підхід відрізняють такі риси: освітній результат «компетентність» більшою мірою відповідає загальній меті освіти – підготовці громадянина, що здатен до активної соціальної адаптації, самостійного життєвого вибору, до початку трудової діяльності і продовження професійної освіти, до самоосвіти та самовдосконалення; в ньому поєднуються інтелектуальна, навичкова і емоційно-ціннісна складові освіти, що відповідає сучасним уявленням про зміст освіти; зміст освіти, зокрема й стандарти, повинні проектуватися за критерієм результативності, яка, однак, виходить за межі ЗУНів; «компетентність» випускника, що закладена в освітніх стандартах, неминуче призведе до істотних змін не тільки в змісті освіти, а й у способах його освоєння, а, отже, в організації освітнього процесу в цілому; цей підхід має яскраво виражену інтегративність, об'єднуючи в єдине ціле відповідні вміння та знання, які стосуються широких сфер діяльності, і особистісні якості, що забезпечують ефективне використання ЗУНів для досягнення мети [18].

Під час здобуття освіти майбутніми педагогами компетентнісний підхід потрібно застосовувати не лише задля їхнього розвитку: важливо навчити студентів використовувати цей підхід у власній професійній діяльності. Слушну думку з цього приводу висловлює С.Грозан, яка зазначає, що сьогодні ефективна робота майбутнього педагога залежить не тільки від володіння певним об'ємом знань, а й від умінь ними оперувати, бути готовим змінюватись та пристосовуватись до нових потреб ринку праці, оперувати й керувати інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення, навчатись упродовж життя. А це потребує спеціальної підготовки, що дозволила б розвинути адаптаційні можливості майбутнього педагога, який має вміти організувати, утримувати під контролем і координувати особистісно-орієнтований навчальний процес, обирати оптимальні засоби для досягнення поставлених педагогічних цілей [2].

Дослідники компетентнісного підходу відзначають його значний потенціал й у формуванні майбутніх педагогів-музикантів. Зокрема, І.Жданов [3] стверджує, що компетентнісний підхід сприяє вирішенню сучасних завдань інструментально-виконавської (фортепіанної) підготовки майбутніх вчителів музики. Компетентнісний підхід дозволяє, з одного боку, чітко

сформулювати цілепокладання і визначити актуальний зміст ключових спеціальних компетенцій, з іншого – виявити й конкретизувати зміст освіти, визначити необхідні форми організації і умови оптимізації освітнього процесу, а також використовувати різні системи оцінки освітніх результатів учнів.

З точки зору С.Каркіної [8], застосування компетентнісного підходу в освітньому процесі може бути визнано однією з необхідних педагогічних умов формування особистості майбутнього педагога-музиканта в межах парадигми особистісно-орієнтованої освіти. Введення цього підходу як теоретичної моделі навчання забезпечує інтеграцію мотиваційно-ціннісних та когнітивних складових навчального процесу, задаючи у розвитку особистості практикоорієнтовану спрямованість. Обов'язковою умовою формування особистісних функцій у цьому випадку стає взаємодія суб'єктів навчального процесу з реальними об'єктами навколишньої дійсності.

Л.Бондаренко [1] підкреслює, що компетентнісний підхід передбачає практикоорієнтовану спрямованість процесу інструментально-виконавської підготовки студентів на досягнення запланованих результатів, об'єднує в єдине ціле відповідні знання, вміння, практичний досвід і особистісні якості, забезпечуючи у такий спосіб продуктивний професійний саморозвиток майбутнього фахівця. Цей підхід задає нові орієнтири інструментально-виконавської підготовки, а саме: розкриття суб'єктивного досвіду, становлення особистісної позиції та відповідального ставлення студента до предмету діяльності; розвиток його особистісних і професійних якостей; суб'єктно-суб'єктна комунікація учасників музично-педагогічного процесу; практична реалізація його виконавського потенціалу; активізація та актуалізація механізмів саморозвитку в професійній сфері.

Результатом професійно-педагогічної підготовки студента у ЗВО є сформовані під час навчання компетенції професійної діяльності. Серед базових компетенцій студента-музиканта виокремлюють: теоретичні, виконавські та особистісні, як результат управління якістю музично-інструментальної підготовки. Ці компетенції відображають специфіку музично-інструментальної підготовки і враховують сферу подальшої професійної діяльності випускника.

Теоретичні компетенції пов'язані зі знаннями у музично-виконавській діяльності: знання стилів, жанрів музики; етапів самостійної роботи над музичним твором; знання різних прийомів звуковидобування, фразування, туше, педалізації і особливостей їх

застосування в залежності від стилю епохи, композитора, художньої ідеї твору; знання закономірностей сольної партії та партії супроводу в концертмейстерський класі.

Виконавські компетенції засновані на практичному освоєнні поля професійної діяльності: володіння виконавським репертуаром, що включає твори різних жанрів, форм, стилів; володіння специфікою виконання акомпанементу в вокальних та інструментальних творах; розв'язання виконавських завдань шляхом точного прочитання авторського тексту, а також шляхом знаходження необхідних виразних засобів і подолання технічних труднощів; вміння відтворювати цілісний музичний образ; вміння виконувати музичний твір на високому професійному рівні; сформованість навичок публічного виступу.

Особистісні компетенції супроводжують музично-виконавську діяльність студента-музиканта: артистизм, емоційність, уява, креативність, організаційні, поведінкові компетенції, компетенції музично-педагогічного спілкування [16].

Маємо відзначити, що у науковій літературі існують розбіжності щодо трактування ключових понять компетентнісного підходу, їх видів та вагомості для досягнень особистості у тій чи іншій сфері діяльності.

В програмі «DeSeCo» (США, Канада, Швейцарія) компетентність (competency) розглядається як здатність успішно задовольняти індивідуальні й соціальні потреби, діяти й виконувати поставлені завдання. Компетентність ґрунтується на знаннях і вміннях, але ними не вичерпується, передбачає особистісне ставлення людини до знань і вмінь, а також її досвід, який вбудовує нові знання в давно набуті, та її здатність зрозуміти, в якій життєвій ситуації вона зможе їх застосувати. Компетентність складається з пізнавальних ставлень, практичних навичок, знань та вмінь, цінностей, емоцій, поведінкових компонентів, які дозволяють людині мобілізуватись для активної дії [5].

О. Заблоцька [4] розуміє компетентність як якість реалізації на практиці результату формування в суб'єктів навчання компетенцій, визначених нормативними джерелами для певної галузі діяльності (якість реалізації кваліфікації). Л. Ібрагімова, Г. Петрова, М. Трофименко [7] вважають, що компетентність – це особистісно зумовлена якість, що постає перед нами в сприйнятті, тобто в діяльності, поведінці, розв'язанні виникаючих ситуацій і проблем, а отже, в кінцевому результаті; це володіння людиною відповідною компетенцією, що включає її

особистісне ставлення до неї і до предмета діяльності.

Л. Теряєва визначає компетентність як здатність людини бути мобільною в певній життєвій ситуації, ефективно, впевнено й результативно діяти, застосовуючи свої здібності, набуті знання, уміння, навички, ціннісне ставлення та досвід у практичній діяльності. У науковій літературі компетентність розглядають як: характеристику особистості, її здібностей та здатностей; як певний обсяг набутих знань, цінностей, досвіду, компетенцій і здатність застосовувати їх у практичній діяльності; як інтегральну здатність розв'язувати конкретні проблеми, що виникають у різних сферах життя. Компетентною вважається людина, яка «знає свою справу» [17].

На думку В. Краєвського, І. Лернера, А. Хуторського [10; 11; 19], компетентність має три складові: когнітивну (наявність системи педагогічних і спеціальних предметних знань); операціонально-технологічну (володіння методами, технологіями, способами педагогічної взаємодії, методами навчання певного предмета); особистісну (етичні та соціальні позиції і установки, риси особистості спеціаліста).

А. Корнілова відзначає, що у переважній більшості європейських країн орієнтиром і критерієм для освітньої діяльності середніх та вищих навчальних закладів є *ключові компетентності*. Вони мають суттєві відмінності і спільні ознаки: багатофункціональність, надпредметність, багатомірність, універсальність, об'ємність, інтелектуальна насиченість, дієвість, соціальність. Ключові компетентності – це ті головні особистісні якості, які потрібні людині, щоб відповідати сучасним і майбутнім вимогам в її повсякденному приватному та професійному житті. Серед ключових (базових) компетентностей виокремлюють: соціальну (здатність уникати конфліктів); методичну (здатність розв'язувати проблеми й абстрактно мислити); особистісну (витримка і гнучкість); фахову [9]. Ключовими компетентностями педагогів вважаються: спеціальна, професійна, методична, соціально-психологічна, соціальна, індивідуальна, комунікативна, ціннісно-смілова, загальнокультурна, навчально-пізнавальна, психологічна, інформаційна, особистісного самовдосконалення, методологічна [17].

В практичній діяльності педагогів та в її оцінці важливим є розуміння сутності та змісту професійної компетентності. *Професійна компетентність*, як готовність і здатність фахівця приймати ефективні рішення при здійсненні професійної діяльності, передбачає сукупність інтегрованих знань, умінь і досвіду,

а також особистісних якостей, що дозволяють людині ефективно проектувати і здійснювати професійну діяльність, тобто професійно самореалізуватись. Людина є компетентною не сама по собі, а відносно реалізації зовнішніх функцій: вона успішно функціонує у відповідь на індивідуальні або соціальні вимоги, здійснює діяльність або виконує завдання [2].

Похідними від поняття компетентність є поняття компетенція та компетенції. *Компетенцію* розуміють як: інтегровану особистісно-діяльнісну категорію, яка формується під час навчання в результаті поєднання початкового особистого досвіду, знань, умінь, навичок, способів діяльності, особистісних цінностей та здатності їх застосування в процесі продуктивної діяльності стосовно кола предметів та процесів певної галузі людської діяльності [4]; об'єктивну категорію, суспільно визнаний рівень знань, умінь, навичок, ставлень тощо у певній сфері діяльності людини; соціально закріпленій освітній результат [15]; сукупність взаємопов'язаних якостей особистості (знань, умінь, навичок, способів діяльності), що задаються стосовно певного кола предметів і процесів, які є необхідними для якісної продуктивної діяльності по відношенню до них [7].

Компетенції розглядають як: одиниці та результат освітньої діяльності при компетентнісному підході [4]; реальні вимоги до засвоєння учнями сукупності знань, способів діяльності, на основі яких формуються певні вміння й навички, досвід ставлень з певної галузі знань, що у сукупності породжують якості особистості, спроможної успішно діяти в суспільстві [5]; норми, вимоги, які потрібні для якісної підготовки спеціалістів [17]; характеристику людини, а не посади (тобто, компетенції переносяться з одного робочого місця на інше разом зі співробітником) [7].

За класифікацією А.Хуторського [19], розрізняють ключові, галузеві та предметні компетенції. Офіційне визнання результату формування в суб'єктів навчання компетенцій, які визначені нормативними освітніми документами для певної галузі діяльності, називають *кваліфікацією* [4].

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Отже, на сьогодні більшістю представників наукової спільноти визнається, що компетентнісний підхід є методологічним орієнтиром модернізації сучасної освіти. Стосовно визначення сутності та змісту ключових понять компетентнісного підходу серед вчених ще точаться дискусії. Аналіз тлумачень термінологічного апарату досліджуваної освітньої парадигми дозволив виокремити сутнісні характеристики її основних категорій. *Компетентність* – це

інтегративна здатність особистості до активізації та ефективного застосування набутих знань, вмінь, навичок, досвіду, особистісних якостей у певній практичній діяльності чи життєвій ситуації. *Компетенція* – це соціально закріпленій освітній результат, що дозволяє людині здійснювати продуктивну діяльність у певній галузі. *Компетенції* – це освітні вимоги до підготовки спеціалістів, реалізація яких забезпечує успішність людини у певній сфері життя. Результатом професійно-педагогічної підготовки студента у ЗВО є сформовані під час навчання компетенції професійної діяльності. Серед базових компетенцій студента-музиканта виокремлюють: теоретичні, виконавські та особистісні.

Подальших наукових досліджень потребують кореляційні зв'язки між стрімким розвитком у сучасному суспільстві процесів інформатизації та функціонуванням компетентнісного підходу у системі професійної підготовки.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко Л.А. Теоретические аспекты формирования готовности будущего учителя музыки к профессиональному саморазвитию. *Теория и практика общественного развития*. Київ, 2013. №9. С. 175-178.
2. Грозан С. Компетентнісний підхід як складова частина підготовки майбутнього вчителя музики до професійної самореалізації. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені В.Винниченка*. Серія: Педагогічні науки. Кіровоград, 2014. Вип. 132. С. 282-285
3. Жданов И.В. Инструментально-исполнительская подготовка студентов-бакалавров педвуза в контексте компетентностного подхода. *Человек и образование*. Саранск, 2014. № 2(39). С. 85-90.
4. Заблоцька О.С. Компетентність, кваліфікація, компетенція як ключові категорії компетентнісної парадигми вищої освіти. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. Житомир, 2008. № 39. С. 52-56.
5. Загальні поняття про компетентнісний (діяльнісний) підхід в освіті. Науково-методичні засади впровадження державного стандарту початкової загальної освіти. *Навчальне видання «Проектування та проведення уроку в початкових класах на засадах компетентнісного (діяльнісного) підходу»*. Б-ка журн. «Початкове навчання та виховання» / Упоряд. Дрожжина Т.В., Гезей О.М. Харків: Вид. група «Основа», 2014. Вип. 8 (128). 127, [1] с.
6. Ибрагимов Г.И. Компетентностный подход в профессиональном образовании. *Образовательные технологии и общество*. Казань, 2007. С. 361-365
7. Ибрагимова Л.А., Петрова Г.А., Трофименко М.П. Компетентностный подход – методологическая основа современного образования. *Вестник Нижневартовского государственного университета*. Нижневартовск, 2010. №1. С. 57-66.
8. Каркина С.В. Компетентностный подход как условие формирования профессионально-

личностных качеств будущего педагога-музыканта. *Вестник ТГПУ*. Казань, 2011. № 25. С. 255-258

9. Корнілова А. Ключові кваліфікації компетентності особистості у вищих навчальних закладах Німеччини. *Шлях освіти*. Волинь, 2005. № 3. С. 8-22

10. Краевский В.В. Косметикой не обойдешься, требуются новые подходы: Концепция компетентностного подхода к разработке содержания образования в средней общеобразовательной школе. *Директор школы*. Москва, 2002. № 8. С. 18-23.

11. Лернер П.С. Инструменты поддержки и развития компетентностного подхода в образовании старших школьников. *PR в образовании*. Москва, 2007. № 4. С. 42-50.

12. Луговий В.І. Європейська концепція компетентнісного підходу у вищій школі та проблеми її реалізації в Україні. *Педагогіка і психологія: Науково-теоретичний та інформаційний журнал*. Київ, 2009. № 2. С. 13-25

13. Лунячек В.Е. Компетентнісний підхід як методологія професійної підготовки у вищій школі. *Публічне управління: теорія та практика*. Дніпропетровськ, 2013. Вип.1. С. 155-162. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pubupr_2013_1_27

14. Малик Г.Д. Компетентнісний підхід у вищій професійній освіті. Ів-Франківськ.: ІФНТУНГ, 2017. Режим доступу: https://www.nung.edu.ua/files/attachments/2_competence.pdf

15. Пометун О.І. Формування громадянської компетентності: погляд з позиції сучасної педагогічної науки. *Вісник програм шкільних обмінів*. 2005. № 23. С. 18-20.

16. Протасова С.В. Базовые компетенции как результат управления качеством подготовки студента-музыканта. *Вестник ТГУ. Серия: Гуманитарные науки*. Тамбов, 2008. № 8. С. 133-136.

17. Теряева Л.А. Формування методичної компетентності майбутніх вчителів музики: категоріальний аналіз проблеми. *Зб. мат. Міжн. наук.-практ. конф. «Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики XXI століття» (м.Київ, 16-17.10.2014р.)*. Київ: Київський ун-т ім. Б.Грінченка, 2014. С. 675-682.

18. Фирер А.В. О соотношении понятий «компетентность» и «компетенция». *Омский научный вестник*. Омск: ОГПУ, 2012. №1 (105). С. 169-172.

19. Хуторской А.В. Ключевые компетенции как компонент личностно ориентированной парадигмы. *Народное образование*. Москва, 2003. № 2. С. 56-64.

REFERENCES

1. Bondarenko, L.A. (2013). *Teoretycheskye aspekty formirovaniya hotovnosti budushcheho uchytelia muzyky k professionalnomu samorazvytiyu* [Theoretical aspects of the formation of the future music teacher's readiness for professional self-development]. *Kyiv*. №9. S. 175-178.

2. Hrozan, S. (2014). *Kompetentnisnyi pidkhd yak skladova chastyna pidhotovky maibutnoho vchytelia muzyky do profesiinoi samorealizatsii* [Competence approach as an integral part of preparing a future music teacher for professional self-realization]. *Naukovi zapysky Kirovohradskoho derzhavnoho pedahohichnoho*

universytetu imeni V.Vynnychenka. Seria: Pedahohichni nauky. Kirovograd. Vyp. 132. S. 282-285.

3. Zhdanov, Y.V. (2014). *Ynstrumentalno-yspolnytelskaia podhotovka studentov-bakalavrov pedvuza v kontekste kompetentnostnoho podkhoda* [Instrumental-Performing Training of Bachelor Students of a Pedagogical University in the Context of a Competency-Based Approach]. *Chelovek y obrazovanye*. Saransk. № 2(39). S. 85-90.

4. Zablotska, O.S. (2008). *Kompetentnist, kvalifikatsiia, kompetensiia yak kliuchovi katehorii kompetentnisnoi paradyhmy vyshchoi osvity* [Competence, qualification, competence as key categories of the competence paradigm of higher education]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka*. Zhitomir. № 39. S. 52-56.

5. *Zahalni poniattia pro kompetentnisnyi (diialnisnyi) pidkhd v osviti. Naukovo-metodychni zasady vprovadzhenia derzhavnoho standartu pochatkovoi zahalnoi osvity* [General concepts of competence (activity) approach in education. Scientific and methodological principles of implementation of the state standard of primary general education]. *Navchalne vydannia «Proektuvannia ta provedennia uroku v pochatkovykh klasakh na zasadakh kompetentnisnoho (diialnisnoho) pidkhotu»*. B-ka zhurn. «Pochatkove navchannia ta vykhovannia» / Uporiad. Drozhzhyna T.V., Hezei O.M. Kharkiv: Vyd. hruppa «Osnova», 2014. Vyp. 8 (128). 127, [1]s.

6. Ybrahymov, H.Y. (2007). *Kompetentnostnyi podkhd v professyonalnom obrazovanyu* [Competence-based approach in vocational education]. *Obrazovatelnye tekhnolohyy y obshchestvo*. Kazan. S. 361-365.

7. Ybrahymova, L.A., Petrova, H.A., Trofymenko, M.P. (2010). *Kompetentnostnyi podkhd – metodolohyeheskaia osnova sovremennoho obrazovaniya* [Competence-based approach – the methodological basis of modern education]. *Vestnyk Nyzhnevartovskoho hosudarstvennoho unyversyteta*. Nizhnevartovsk. №1. S. 57-66.

8. Karkyna, S.V. (2011). *Kompetentnostnyi podkhd kak uslovye formyrovaniya professyonalno-lychnostnykh kachestv budushcheho pedahohat-muzykanta* [Competence-based approach as a condition for the formation of professional and personal qualities of a future teacher-musician]. *Vestnyk TNNPU*. Kazan. № 25. S. 255-258.

9. Kornilova, A. (2005). *Kliuchovi kvalifikatsii kompetentnosti osobystosti u vyshchykh navchalnykh zakladakh Nimechchyny* [Key qualifications of individual competence in German higher education institutions]. *Shliakh osvity*. Volin. № 3. S. 8-22.

10. Kraevskiy, V.V. (2002). *Kosmetykoi ne oboideshsia, trebuiutsia novye podkhody: Kontseptsyia kompetentnostnoho podkhoda k razrabotke sodержaniya obrazovaniya v srednei obshcheobrazovatelnoi shkole* [Cosmetics are not enough, new approaches are required: The concept of a competency-based approach to the development of the content of education in a secondary school]. *Dyректор shkoly*. Moskva. № 8. S. 18-23.

11. Lerner, P.S. (2007). *Ynstrumenty podderzhky y razvytiya kompetentnostnoho podkhoda v obrazovany starshykh shkolnykov* [Tools for supporting and developing a competency-based approach in the

education of older students]. PR v obrazovanuy. Moskva. № 4. S. 42-50.

12. Luhovyi, V.I. (2009). *Yevropeiska kontseptsii kompetentnisnogo pidkhotu u vyshchii shkoli ta problemy yii realizatsii v Ukraini* [European concept of competence approach in higher education and problems of its implementation in Ukraine]. *Pedahohika i psykholohiia: Naukovo-teoretychni ta informatsiyni zhurnal*. Kyiv. № 2. S. 13-25.

13. Luniachek, V.E. (2013). *Kompetentnisnii pidkhit yak metodolohiia profesiinoi pidhotovky u vyshchii shkoli* [Competence approach as a methodology of professional training in higher education]. *Publichne upravlinnia: teoriia ta praktyka*. DnIpropetrovsk. Vyp.1. S. 155-162. Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pubupr_2013_1_27

14. Malyk, H.D. (2017). *Kompetentnisnyi pidkhit u vyshchii profesiinii osviti* [Competence approach in higher professional education]. Iv-Frankivsk.: IFNTUNH, Rezhym dostupu: https://www.nung.edu.ua/files/attachments/2_competenc_e.pdf

15. Pometun, O.I. (2005). *Formuvannia hromadianskoi kompetentnosti: pohliad z pozystii suchasnoi pedahohichnoi nauky* [Formation of civic competence: a view from the standpoint of modern pedagogical science]. *Visnyk prohram shkilnykh obminiv*. № 23. S. 18-20.

16. Protasova, S.V. (2008). *Bazovye kompetensyy kak rezultat upravleniya kachestvom podhotovky studenta-muzykanta* [Basic competencies as a result of quality management of student-musician training]. *Vestnyk THU. Seryia: Humanytarne nauky*. Tambov. № 8. S. 133-136.

17. Teriaieva, L.A. (2014). *Formuvannia metodychnoi kompetentnosti maibutnikh vchyteliv muzyky: katehorialnyi analiz problem* [Formation of

methodological competence of future music teachers: a categorical analysis of the problem]. *Zb. mat. Mizhn. nauk.-prakt. konf. «Profesiina mystetska osvita i khudozhnia kultura: vyklyky KhKhI stolittia»* (m.Kyiv, 16-17.10.2014r.). Kyiv: Kyivskiy un-t im. V.Hrinchenka. S. 675-682.

18. Fyrer, A.V. (2012). *O sootnoshenyy poniatyi «kompetentnost» y «kompetentsiya»* [On the relationship between the concepts of "competence" and "competency"]. *Omskiy nauchnyi vestnyk*. Omsk: OGPU. №1 (105). S. 169-172.

19. Khutorskoi, A.V. (2003). *Kliucheverye kompetensyy kak komponent lychnostno oryentirovannoi paradyzmy* [Key competencies as a component of a person-oriented paradigm]. *Narodnoe obrazovanye*. Moskva. № 2. S. 56-64.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ХОЛОДЕНКО Вікторія Олександрівна –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки мистецтва та фортепіанного виконавства Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Наукові інтереси: педагогіка, музична педагогіка, методика музичного навчання.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KHOLODENKO Viktoriya Alexandrovna –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Pedagogy of Art and Piano Performance of the National Pedagogical University named after M. P. Dragomanov.

Circle of scientific interests: pedagogy, music pedagogy, methods of music education.

Стаття надійшла до редакції 16.05.2022 р.

УДК 378.018.8:630*2-051

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-204-274-281

ХРИК Василь Михайлович –

кандидат сільськогосподарських наук,

доцент, завідувач кафедри лісового господарства

Білоцерківського національного аграрного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1912-3476>

e-mail: hvm2020@ukr.net

ПРОФЕСІЙНІ ВИМОГИ ДО МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Постановка і обґрунтування актуальності проблеми. Фахова підготовка фахівців лісового господарства в Україні залишається актуальним питанням сьогодення. Це зумовлено потребою в кадрах, які могли б професійно вирішувати сучасні проблеми лісгосподарської галузі, зокрема: створення сприятливих умов для залучення інвестицій в ліспромисловий комплекс і лісове господарство; здійснення спільних заходів щодо розробки, виготовлення і постачання устаткування, технологічних ліній і техніки, координації і проведення спільних наукових досліджень і забезпечення науково-технічного

супроводу спільних робіт; вироблення рекомендацій по вдосконаленню і гармонізації нормативної правової бази в галузі ліспромислового комплексу і лісового господарства; сприяння забезпеченню раціонального використання лісосировинних ресурсів із урахуванням виробничо-технологічних зв'язків, що склалися між підприємствами і організаціями; формування інформаційних систем в лісовому секторі економіки; вироблення взаємоузгоджених підходів до вирішення проблем охорони навколишнього природного середовища тощо.